

Voorzitter

In stemming komt de motie-Middel (24400-X, nr. 103).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, het CDA, GroenLinks, de SP, de RPF, de SGP, het GPV, de groep-Nijpels, het AOV, de CD en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is aangenomen.

(Applaus van de tribune)

De heer **Hoekema** (D66): Voorzitter! Hoe legt de staatssecretaris de zójuist aangenomen motie-Middel uit? Deelt hij de overweging van mevrouw Van der Hoeven, dat aanneming van deze motie inhoudt dat de verhuizing van het MEOB naar Den Helder van de baan is?

Staatssecretaris **Gmelich Meijling**: Voorzitter! Uit de stemverklaring van de heer Middel heb ik begrepen dat Æ f langs de ene kant Æ f langs de andere kant in Den Helder een bedrijf zal worden gevestigd. In die zin leg ik de motie uit. Het is niets nieuws. Ook in mijn brief ben ik van die optie uitgegaan.

Aan de orde is de **stemming over een motie**, ingediend bij de behandeling van de **Raming**, te weten:

- de motie-Poppe over een sollicitatieplicht voor ex-kamerleden (24680, nr. 10).

(Zie vergadering van 21 mei 1996.)

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en GroenLinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is verworpen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over twee moties**, ingediend bij de interpellatie-Poppe over **steunverlening aan Philips**, te weten:

- de motie-Poppe over het onderling concurreren van gemeenten om bedrijfsvestigingen (24726, nr. 1);
- de motie-Poppe over een rapportage over de precieze gang van zaken bij de subsidie aan Philips (24726, nr. 2).

(Zie vergadering van 21 mei 1996.)

In stemming komt de motie-Poppe (24726, nr. 1).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van SP en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Poppe (24726, nr. 2).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de SP en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is verworpen.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Gemeentelijke herindeling in de samenwerkingsgebieden Midden-Brabant, Breda en Westelijk Noord-Brabant en in een gedeelte van de samenwerkingsgebieden Zuidoost-Brabant en 's-Hertogenbosch (24571)**, en over:

- de motie-Oedayraj Singh Varma c.s. over een pilotproject Europese gemeenten (24571, nr. 61).

(Zie vergadering van 23 mei 1996.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

□

De heer **Van Heemst** (PvdA): Voorzitter! De PvdA-fractie zal het amendement-Van den Berg op stuk nr. 41 steunen, waardoor een zelfstandig voortbestaan van Woudrichem en Aalburg is verzekerd. Nu Æ Æ n gemeente in het land van Heusden en Altena er niet in zit ± dat had onze voorkeur ± wordt met het zelfstandig blijven van deze twee gemeenten een verdedigbare uitkomst bereikt.

Wij zullen onze stem ook uitbrengen voor het amendement-Schutte op stuk nr. 15, waardoor de kern Heimolen, met een kleine correctie die in het debat is aangemerkt als fræ belwerk, onderdeel blijft vormen van de gemeente Woensdrecht. Rond Bergen op Zoom is daarmee een duidelijke keuze gemaakt om kernen te laten zitten bij

de moedergemeente. Dat betekent, consequent doorredenerend, dat ten noorden van Bergen op Zoom de kernen Lepelstraat en aanverwanten volgens ons moeten meegaan met de gemeente Halsteren. Wij zullen het amendement-Van der Vlies op stuk nr. 52 dan ook niet steunen.

Wij steunen wel het amendement op stuk nr. 25 van collega Stellingwerf. Daarmee wordt rond Werken-dam in het Biesboschgebied een wat andere indeling geregeld dan in het wetsvoorstel is opgenomen.

Wij zullen niet onze steun geven aan het amendement op stuk nr. 49 van collega Van der Vlies. Ook in het debat is immers vastgesteld dat daarmee uiteindelijk niet het voordeel voor het nationaal park de Biesbosch ontstaat, dat hij met zijn amendement beoogde na te streven.

Ten aanzien van het amendement op stuk nr. 22 gaan wij ervan uit dat een nadere afweging door de provincie Noord-Brabant kan worden gemaakt als het gaat om het grensbeloop tussen de kern Hazeldonk en de A16-zone. Die nadere afweging moet volgens ons plaatsvinden als definitief vaststaat waar het HSL-tracæ komt te liggen. Tegen de minister van Binnenlandse Zaken zeg ik dat die beslissing los staat van de kosten.

Wij steunen twee amendementen van collega Verhagen. Dat betreft allereerst zijn amendement om de zittingsduur van de nieuw te kiezen gemeenteraden niet te laten uitstrekken tot een periode van bijna vijfenhalf jaar, maar daarin een knip aan te brengen, zodat wij te maken krijgen met twee keer een zittingsduur van ongeveer twee en half Æ drie jaar. Wij denken dat daarmee heel praktisch zaken kan worden gedaan op een punt waar de Tweede Kamer zich al bij meerderheid via een motie over heeft uitgesproken rond de gemeentelijke herindeling Schouwen-Duiveland. Bovendien steunen wij zijn amendement op stuk nr. 51. Daarmee zal volgens ons bij een gemeentelijke herindeling op een betere en meer praktische manier worden omgegaan met de opheffings- en stichtingsnormen voor basisscholen.

Uiteindelijk zullen wij het wetsvoorstel met de daarin aangebrachte wijzigingen met overtuiging steunen, en wel om drie redenen.

De eerste reden is dat dankzij de inzet van de staatssecretaris met dit

Van Heemst

wetsvoorstel voor de steden Tilburg en Breda een overtuigend resultaat is bereikt dat zeer gunstig afsteekt tegen de bescheiden en bekrompen voorstellen die de provincie Noord-Brabant voor deze steden in petto had. Met het wetsvoorstel zal dan ook voor deze twee steden in bestuurlijk, sociaal-cultureel en economisch opzicht een nieuw perspectief ontstaan.

De tweede reden is dat hiermee ook op een overtuigende manier de toon is gezet voor de overige C20-gemeenten, die volgens ons op een vergelijkbare uitkomst rond hun gemeente recht hebben. De behandeling van dit wetsvoorstel bevat de erkenning dat het grote-stedenbeleid dus niet af is met convenanten, maar dat het ook het bestuurlijke sluitstuk van herindeling rond die steden nodig heeft.

De derde reden waarom wij het wetsvoorstel met overtuiging steunen, is dat duidelijk is geworden dat het voor de regio Zuidoost-Brabant haalbaar is om hetzij een regio/stadsprovincieachtige oplossing te bereiken hetzij een grootschalige gemeentelijke herindeling tot stand te brengen.

□

De heer **Remkes** (VVD): Voorzitter! Wat beide amendementen van collega Verhagen betreft, kan ik mij aansluiten bij wat de heer Van Heemst heeft gezegd. De VVD-fractie zal beide amendementen van de heer Verhagen ook steunen.

Wij zullen tegen de grenscorrecties stemmen die niet of niet mede door de VVD-fractie zijn voorgesteld, omdat wij niet de behoefte hebben om hier het provinciale huiswerk nog een keer over te maken. Wij gaan ervan uit dat daar bij dat soort wat meer mineure situaties de belangrijkste verantwoordelijkheid ligt.

Ook wij zullen met overtuiging steun geven aan het wetsvoorstel. In de eerste plaats omdat daarin via amendering belangrijke verbeteringen zijn aangebracht. Het zou aanmerkelijk moeilijker zijn geweest als het wetsvoorstel ongewijzigd zou zijn gebleven. In de tweede plaats omdat wij herindeling in Brabant hard nodig achten. In de derde plaats omdat, zoals collega Van Heemst heeft gezegd, op basis van de wijzigingsvoorstellen een aantal signalen is gegeven aan de rest van het C20-traject. Wij wachten de

voorstellen op dat punt met veel belangstelling af.

□

De heer **Hendriks**: Voorzitter! Ik verklaar tegen wetsvoorstel 24571 inzake de gemeentelijke herindelings in Noord-Brabant te zullen stemmen, omdat via dit wetsvoorstel gemeenten tegen hun uitdrukkelijke wil zullen worden opgeheven, dan wel tegen hun wens zullen worden samengevoegd, hetgeen ik in strijd acht met het Europees handvest inzake lokale autonomie uit 1987.

Over de in totaal 135 voorgestelde amendementen verklaar ik vóór 110 hiervan te zullen stemmen, omdat deze gedeeltelijk tegemoetkomen aan de wensen van de betrokken gemeenten.

□

De **voorzitter**: Er is een nader gewijzigde stemmingslijst rondgedeeld. Aan de hand van die lijst zullen wij stemmen.

In stemming komt het amendement-Verhagen/Oedayraj Singh Varma (stuk nr. 58, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, het AOV, de RPF, de SGP, het GPV, GroenLinks en de SP voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit amendement de andere op stuk nr. 58 voorkomende amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Nijpels-Hezemans (stuk nr. 64, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de RPF, de SGP, het GPV, GroenLinks en de SP voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 64 voorkomende gewijzigde amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 55, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de PvdA, GroenLinks, de SP, D66, de RPF, de SGP, het GPV, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor dit nader gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit nader gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 55 voorkomende nader gewijzigde amendementen als aangenomen kunnen worden beschouwd.

Nu de amendementen op stuk nr. 55 zijn aangenomen, constateer ik dat wij niet meer behoeven te stemmen over de gewijzigde amendementen-Poppe (stuk nr. 38). Deze zijn vervallen.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Poppe (stuk nr. 37, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de RPF, de SGP, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de CD en het lid Hendriks voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 37 voorkomende gewijzigde amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Verhagen (stuk nr. 45, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de CD, de RPF, de SGP, de SP en het lid Hendriks voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 45 voorkomende gewijzigde amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

Voorzitter

In stemming komt het gewijzigde amendement-Van den Berg/Stellingwerf (stuk nr. 39, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de RPF, GroenLinks, de SP, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 39 voorkomende gewijzigde amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het nader gewijzigde amendement-Van den Berg (stuk nr. 41, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de RPF, het GPV, D66, de PvdA, GroenLinks, de SP, de VVD, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de CD en het lid Hendriks voor dit nader gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit nader gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 41 voorkomende nader gewijzigde amendementen als aangenomen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Nijpels-Hezemans (stuk nr. 44, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de groep-Nijpels, het AOV, het CDA, de RPF, de SGP, GroenLinks, de SP en het lid Hendriks voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 44 voorkomende gewijzigde amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Nijpels-Hezemans (stuk nr. 42, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van

de groep-Nijpels, de RPF, de SGP, de SP en het lid Hendriks voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 42 voorkomende gewijzigde amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Verhagen/Oedayraj Singh Varma (stuk nr. 48, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de RPF, de SGP, GroenLinks, de SP en het lid Hendriks voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 48 voorkomende gewijzigde amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Schutte/Verhagen (stuk nr. 59, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het GPV, de RPF, de SGP, GroenLinks, de SP, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 59 voorkomende gewijzigde amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 29, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de CD tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit amendement de andere op stuk nr. 29 voorkomende

amendementen als aangenomen kunnen worden beschouwd.

Artikel 1, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 55, I), het nader gewijzigde amendement-Van den Berg (stuk nr. 41, I) en het amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 29, I), wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 60, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, D66, de RPF, de SGP, het GPV, de PvdA, GroenLinks, de SP, het CDA, het AOV en het lid Hendriks voor dit nader gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit nader gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 60 voorkomende nader gewijzigde amendementen als aangenomen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Nijpels-Hezemans (stuk nr. 43, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de groep-Nijpels voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 43 voorkomende gewijzigde amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het nader gewijzigde amendement-Van der Vlies (stuk nr. 53, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de RPF, het GPV, GroenLinks, de SP, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor dit nader gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik stel vast, dat door de verwerping van dit nader gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 53 voorkomende nader gewijzigde

Voorzitter

amendementen als verworpen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het amendement-Van der Vlies (stuk nr. 54, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de RPF, het GPV, de PvdA, GroenLinks, de SP, de VVD, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit amendement de andere op stuk nr. 54 voorkomende amendementen als aangenomen kunnen worden beschouwd.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 47, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van D66, de PvdA, GroenLinks, de SP, de VVD, het CDA en het AOV voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 47 voorkomende gewijzigde amendementen als aangenomen kunnen worden beschouwd.

Artikel 2, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 60, I), het nader gewijzigde amendement-Van den Berg (stuk nr. 41, II), het amendement-Van der Vlies (stuk nr. 54, I), het gewijzigde amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 47, I) en het amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 29, II), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 3, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 55, II), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 4 t/m 8 worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Van Heemst (stuk nr. 67, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de

aanwezige leden van de fracties van de PvdA, GroenLinks, de SP, D66, de RPF, de SGP, het GPV, het CDA, de groep-Nijpels en het AOV voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit gewijzigde amendement het andere op stuk nr. 67 voorkomende gewijzigde amendement als aangenomen kan worden beschouwd.

Aangezien het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 55, III) en het gewijzigde amendement-Van Heemst (stuk nr. 67, I) beide zijn aangenomen, worden zij in elkaar gevoegd.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Verhagen (stuk nr. 65, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de groep-Nijpels, de VVD, D66, de PvdA, GroenLinks, de SP en het lid Hendriks voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit gewijzigde amendement het andere op stuk nr. 65 voorkomende gewijzigde amendement als aangenomen kan worden beschouwd.

Artikel 9, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 55, III), het gewijzigde amendement-Van Heemst (stuk nr. 67, I) en de gewijzigde amendementen-Verhagen (stuk nr. 65, I en II), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 10 t/m 12 worden zonder stemming aangenomen.

Artikel 13, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 60, II), het nader gewijzigde amendement-Van den Berg (stuk nr. 41, III), het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 55, IV), het gewijzigde amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 47, II) en het amendement-Van der Vlies (stuk nr. 54, II), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 14, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 60, III), het nader gewijzigde amendement-Van den Berg (stuk nr. 41, IV), het amendement-Van der Vlies (stuk nr. 54, III), het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 55, V) en het gewijzigde amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 47, III), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 15, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 60, IV), het gewijzigde amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 47, IV) en het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 55, VI), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 16 wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Verhagen/Koekkoek (stuk nr. 51).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de RPF, de SGP, het GPV, de VVD, de PvdA, GroenLinks, de SP en het lid Hendriks voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Artikel 17, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het gewijzigde amendement-Verhagen/Koekkoek (stuk nr. 51), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 18 en 19 worden zonder stemming aangenomen.

Bijlage 1, zoals zij is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 55, VIII), het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 60, VI), het nader gewijzigde amendement-Van den Berg (stuk nr. 41, V), het amendement-Van der Vlies (stuk nr. 54, IV), het gewijzigde amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 47, VI) en het amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 29, IV), wordt zonder stemming aangenomen.

Bijlage 2, zoals zij is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s.

Voorzitter

(stuk nr. 60, VII), het nader gewijzigde amendement-Van den Berg (stuk nr. 41, VII), het amendement-Van der Vlies (stuk nr. 54, V), het gewijzigde amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 47, VII), het amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 29, V), wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Schutte (stuk nr. 15).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het GPV, de SGP, de RPF, GroenLinks, de SP, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Van Heemst c.s. (stuk nr. 56).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, GroenLinks, de SP, D66, de RPF, de SGP, het GPV, de VVD, het CDA, de groep-Nijpels en het AOV voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 62).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, D66, de RPF, de SGP, het GPV, de PvdA, GroenLinks, het CDA, de groep-Nijpels en het AOV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van der Vlies (stuk nr. 49).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de RPF, GroenLinks, de SP, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt het amendement-Stellingwerf (stuk nr. 25).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de RPF, de SGP, het GPV, D66, de

PvdA, GroenLinks, de SP, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het amendement-Verhagen (stuk nr. 31).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de RPF, de SGP, GroenLinks, de SP en het lid Hendriks voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt het amendement-Van Heemst c.s. (stuk nr. 22).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de CD tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat is het is aangenomen.

In stemming komt het amendement-Verhagen/Oedayraj Singh Varma (stuk nr. 34).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, GroenLinks, de SP en het lid Hendriks voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt het amendement-Van der Vlies (stuk nr. 52).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de RPF, GroenLinks, de SP, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt het amendement-Hoekema (stuk nr. 57).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van D66, de PvdA, de RPF, het SGP, GroenLinks, de SP, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het amendement-Hoekema (stuk nr. 68).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van D66, de RPF, de SGP, het GPV, de PvdA, GroenLinks, de SP, de VVD, het CDA, de groep-Nijpels en het AOV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

De kaarten, behorende bij het wetsvoorstel, zoals gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 55, VII), het nader gewijzigde amendement-Van den Berg (stuk nr. 41, VI), het amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 29, III), het nader gewijzigde amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 60, V), het gewijzigde amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 47, V), het gewijzigde amendement-Van Heemst c.s. (stuk nr. 67, II), het gewijzigde amendement-Van Heemst c.s. (stuk nr. 56), het amendement-Remkes c.s. (stuk nr. 62), het amendement-Stellingwerf (stuk nr. 25), het amendement-Van Heemst c.s. (stuk nr. 22), het amendement-Hoekema (stuk nr. 57) en het amendement-Hoekema c.s. (stuk nr. 68), worden dienovereenkomstig vastgesteld.

De beweegreden wordt zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

□

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter! Door de aanneming van tal van amendementen is het wetsvoorstel inzake de gemeentelijke herindeling voor Brabant fors gewijzigd en is een groot deel van de CDA-wensen gerealiseerd. De CDA-fractie zal, alles afwegende, echter tegen het thans voorliggende wetsvoorstel stemmen om een aantal voor ons zwaarwegende redenen. Ik zal er geen zes opnoemen, want dan bestaat het gevaar dat ik word afgehamerd wegens het maken van polariserende opmerkingen. Ik zal mij beperken tot vier redenen. De CDA-fractie zal tegen het wetsvoorstel stemmen, om de volgende redenen.

1. De CDA-fractie ziet absoluut geen noodzaak om de gemeenten

Verhagen

Prinsenbeek en Nieuw-Ginneken met Breda samen te voegen en Udenhout met Tilburg. De daarbij gehanteerde argumentatie strookt niet met de door de CDA-fractie gehanteerde knelpuntenbenadering in het herindelingsdebat.

2. De CDA-fractie heeft geen zelfstandige en steekhoudende argumenten gehoord om de zelfstandigheid van de gemeenten Bakel en Milheeze ter discussie te stellen.

3. Door het compromis van de regeringsfracties was er uiteindelijk geen ruimte voor de aanneming van het amendement op stuk nr. 59 van collega Schutte en mij om Ulvenhout niet bij Breda te voegen en dat ondanks het ontbreken van steekhoudende argumenten voor het onthouden van die steun.

4. De CDA-fractie kiest volmondig voor de zelfstandigheid van Baarle-Nassau. Nu de bij dit wetsvoorstel zelfstandig gebleven gemeente Baarle-Nassau over een aantal jaren mogelijk onderdeel gaat uitmaken van een evaluatie van de nieuwe gemeente Chaam, is de onzekerheid over de zelfstandige gemeente Baarle-Nassau door de opstelling van de regeringsfracties in het debat niet weggenomen...

De **voorzitter**: Ik verzoek u niet te polariseren.

De heer **Verhagen** (CDA): ...tenzij er tegen die tijd een andere regering zit.

De **voorzitter**: Ik vermoed dat u doelt op een kabinet. Ik verzoek u bij de stemverklaring te blijven, anders moet ik u het woord ontnemen.

De heer **Verhagen** (CDA): Kortom: al deze redenen brengen de CDA-fractie ertoe tegen dit wetsvoorstel te stemmen, ondanks het bereikte resultaat ten aanzien van de oorspronkelijke voorstellen van het kabinet.

De heer **Hoekema** (D66): Voorzitter! Anders dan de CDA-fractie geeft de fractie van D66 volmondig steun aan het wetsvoorstel zoals dat thans is geamendeerd. Het wetsvoorstel was grootschalig. Het eindresultaat is minder grootschalig dan de inzet van de staatssecretaris, maar grootschaliger dan de voorstellen van de provincie. Vooral rond de grote

steden hebben opschalingen plaatsgevonden die verantwoord zijn.

De voorstem wordt gegeven ondanks een niet volmaakte oplossing voor een deel van het gebied rond Chaam. Wij gaan ervan uit dat de provincie en de staatssecretaris daarop over een aantal jaren terugkomen.

Dit wetsvoorstel is het eerste grote herindelingsvoorstel sinds de vaststelling van het beleidskader gemeentelijke herindeling. Wij gaan ervan uit dat de staatssecretaris met het resultaat van vandaag haar voordeel zal doen bij de verdere herindelingen, onder meer in het kader van de discussie over de C20.

Ten slotte wil mijn fractie graag aantekening van een correctie. Wij willen geacht worden te hebben gestemd voor het amendement van de heer Verhagen op stuk nr. 51. Per abuis is daarop een tegenstem uitgebracht.

De **voorzitter**: Het laatste punt hoort niet bij een stemverklaring. U heeft uw punt naar voren gebracht. Het zal het stemgedrag dat in de Handelingen wordt vermeld, feitelijk niet beïnvloeden.

Mevrouw **Oedayraj Singh Varma** (GroenLinks): Voorzitter! GroenLinks is niet in principe tegen gemeentelijke herindeling. Toch zullen wij om drie redenen tegen dit wetsvoorstel stemmen.

In dit wetsvoorstel is te veel gekozen voor de stedelijke gebieden. De spanning tussen de stedelijke gebieden en de landelijke gebieden is in dit debat heel goed naar voren gekomen. Landelijke gebieden zijn in het gedrang gekomen en er is geen grote groene gemeente, maar een veel kleinere groene gemeente ontstaan. Dat is tegen de wens van de fractie van GroenLinks.

Verder hebben wij erg gepleit voor het behoud van Bakel, Milheeze en Rips. Ook dat is niet tot stand gekomen en is dus een andere reden voor de fractie van GroenLinks om tegen te stemmen.

Tot slot de gemeente Baarle-Nassau. Daar heeft mijn fractie zich erg hard voor gemaakt. Wij kiezen volmondig voor het zelfstandig houden van de gemeente Baarle-Nassau met het oog op de specifieke problemen van die gemeente. Wij kunnen hier, in deze Kamer, zelf een

besluit nemen; wij willen dat niet overlaten aan de provincie. Ook om deze reden zullen wij tegen dit wetsvoorstel stemmen.

Mevrouw **Nijpels-Hezemans** (groep-Nijpels): Voorzitter! Er is op zich wel mee te leven dat je niet altijd alles krijgt wat je graag zou willen. Via amendering zijn in dit wetsvoorstel duidelijke verbeteringen aangebracht. Prinsenbeek bij Breda, Nieuw-Ginneken bij Breda, Udenhout bij Tilburg, onevenwichtigheid in de Kempen, geen grote groene gemeente ten zuiden van Breda en geen zelfstandig Bakel en Milheeze zijn voor mijn fractie echter redenen genoeg om onze steun aan dit wetsvoorstel te onthouden. Het uitgangspunt van onze fractie is evenwicht tussen stad en platteland. Daar is met dit wetsvoorstel niet al teveel van terechtgekomen.

De heer **Poppe** (SP): Mijnheer de voorzitter! Alle prikkelende argumenten om tegen dit wetsvoorstel te stemmen, heb ik in het debat al gebruikt en mag ik niet herhalen. Ondanks een aantal door ons gesteunde wijzigingen stemmen wij tegen dit wetsvoorstel, omdat er teveel tegen de zin van de bevolking op de schop zal gaan.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, D66, het GPV en de VVD voor het wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt de motie-Oedayraj Singh Varma c.s. (24571, nr. 61).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, D66, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

De vergadering wordt van 15.00 uur tot 15.05 uur geschorst.